

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Ε Ι Σ .

Σελ. κς. 57. 14, Ο ποιος ἐσπούδασε τὸν ἕνα καὶ τὸν ἄλλον, κ. τ. λ.] Ὅσον ἀξιοπῖστος καὶ ἂν ἴναι ὁ Βιόττος, κἀνείς δὲν θάλει δυσαρεστηῆ, νεμίζω, νὰ γνωρίσῃ καὶ τὴν γνώμην τοῦ Ἀλκυμίδου, κριτοῦ ἀρμεδιωτάτου εἰς ἐπισημονικὰς μάλιστ καὶ φιλοσοφικὰς ὑποθέσεις. Ce qui a surtout immortalisé ce grand homme, c'est l'application qu'il a su faire de l'algèbre à la géométrie: idée des plus vastes et des plus heureuses que l'esprit humain ait jamais eues, et qui sera toujours la clef des plus profondes recherches, non seulement dans la géométrie sublime, mais dans toutes les sciences physico-mathématiques.

Comme philosophe, il a peut-être été aussi grand, mais il n'a pas été si heureux. La géométrie qui par la nature de son objet doit toujours gagner sans perdre, ne pouvait manquer, étant maniée par un si grand génie, de faire des progrès très-sensibles et apparens pour tout le monde. La philosophie (ὁ Σοφιστὴς συμπεριλαμβάνει εἰς τὸ ὄνομα τοῦτο καὶ τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας) se trouvait dans un état bien différent: tout y était à recommencer; et que ne coûtent pas les premiers pas en tout genre! La mérite de les faire dispense de celui d'en faire de grands. Si Descartes qui nous a ouvert la route, n'y a pas été aussi loin que ses sectateurs le croient, il s'en faut de beaucoup que les sciences lui doivent aussi peu que le prétendent ses adversaires. Sa Méthode seule aurait suffi pour le rendre immortel; sa Dioptrique est la plus grande et la plus belle application qu'on eût faite encore de la géométrie à la physique; on voit enfin, dans ses ouvrages même les moins lus maintenant, briller partout le génie inventeur. Si on juge sans partialité ces tourbillons devenus aujourd'hui presque ridicules, on conviendra, j'ose le dire, qu'on ne pouvait alors imaginer rien de mieux. Les observations astronom-

miques qui ont servi à les détruire, étaient encore imparfaites ou peu constatées; rien n'était plus naturel que de supposer un fluide qui transportât les planètes; il n'y avait qu'une longue suite de phénomènes, de raisonnemens et de calculs, et par conséquent une longue suite d'années, qui pût faire renoncer à une théorie si séduisante. Elle avait d'ailleurs l'avantage singulier de rendre raison de la gravitation des corps par la force centrifuge du tourbillon même; et je ne crains point d'avancer que cette explication de la pesanteur est une des plus belles et des plus ingénieuses hypothèses que la philosophie ait jamais imaginées. Aussi a-t-il fallu, pour l'abandonner, que les physiciens aient été entraînés, comme malgré eux, par la théorie des forces centrales et par des expériences faites longtems après. Reconnaissons donc que Descartes, forcé de créer une physique toute nouvelle, n'a pu la créer meilleure; qu'il a fallu, pour ainsi dire, passer par les tourbillons pour arriver au vrai système du monde; et que s'il s'est trompé sur les lois du mouvement, il a du moins deviné le premier qu'il devait y en avoir (*Discours préliminaire de l'Encyclopédie*, p. 131 et suiv.): Κατωτέρω (σελ. 143) προσθέτει ὁ φιλόσοφος τὰ ἐξῆς. Il y a peut-être plus loin des formes substantielles aux tourbillons, que de tourbillons à la gravitation universelle; comme il y a peut-être un plus grand intervalle entre l'algèbre pure et l'idée de l'appliquer à la géométrie, qu'entre le petit triangle de Barrow et le calcul différentiel. Ἰδ. καὶ τὸν Reid, *Essays on the intellectual powers of man*, vol. 1, p. 193-5.

Σελ. λ', στ. 7, τὰς ἀπλῶς γοεράς γνώσεις] γρ. νοητικὰς ἐνεργείας. Τὸ πρῶτον ἐτυπώθη καὶ ἔμεινε κατὰ παραδρομὴν. Αὐτόθ. στ. 9, ἐμφύτων ιδεῶν] Ὁ σαρξὶς Lagomiguière ἔδειξεν ἐναντίον τῆς κοινῆς γνώμης, ὅτι ὁ Καρτέσιος δὲν ἐδέχετο τὰς ἐμφύτους ιδέας κατὰ τὴν ἀποδιδομένην κοινῶς εἰς τὸ ἔμφυτος σημασίαν· ὠνόμαζε δὲ μὲ τούτο τὸ ὄνομα ἐκείνας, ὅσαι δὲν προέρχονται μῆτε ἀπὸ τὰ ἐξωτερικὰ ὑποκείμενα, μῆτε ἀπὸ τὴν προαίρεσίν μας, ἀλλ' ἀπὸ μόνην τὴν δύναμιν τοῦ νοεῖν. Οὕτω, λ. χ., ἡ ιδέα τοῦ Θεοῦ εἶναι κατ' αὐτὸν ἔμφυτος, καθότι ἡ φύσις μᾶς ἔδωκε δύναμιν νὰ ἐννοήσωμεν τὸν Θεόν διὰ τούτο τὰς τοιαύτας ιδέας τὰς ὠνόμαζε καὶ φυσικὰς. Περιπλέον ἀγγλινοῦσατα ἐξηγεῖ ὁ αὐτὸς συγγραφεὺς τὴν αἰτίαν τῶν φαινομένων ἀντιρᾶσεων τοῦ Καρ-

τεσίου, ὅστις εἰς ἄλλα μέρη, καθὼς καὶ εἰς τὸν παρόντα Λόγον (σελ. 32) ὁμιλεῖ περὶ ιδεῶν ἐνοπαρμένων εἰς τὴν ψυχὴν (ιδ. *Leçons de philosophie*, t. 2^e, p. 267 et suiv.).

Λύτθ. στ. 11, μετὰ ποιῶν τὸν χαρακτῆρά των] Ο Πλάτων ὄριζε τὰς ἐμύτους ιδέας κατὰ τὸ καθόλου· ὁ δὲ Καρτέσιος κατὰ τὴν ἐπιβλητικὴν αὐτῶν ἐνάργειαν.

Σελ. λβ' σίχ. 4 κάτωθ. Ο Πασχάλιος . . . εἰς τὰς περὶ *Επιστολῶν ἐπιστολάς του.*] Αὐταὶ κατὰ πρῶτον ἐξεδόθησαν μ' ἐπιγραφὴν *Lettres écrites par Louis de Montalte à un Provincial de ses amis*, ἤγεον Ἐπιστολαὶ γραφθεῖσαι ἀπὸ τῶν . . . πρὸς φίλον τοῦ Ἐπαρχιώτην. Ἐντεῦθεν ἐπεκράτησε νὰ λέγονται *Ἐπιστολαὶ Ἐπαρχιωτικαί*, ἢ καὶ ἀπλῶς *Ἐπαρχιωτικαί* (*les Provinciales*), τὸ ὁποῖον ὄνομα δὲν σημαίνει τίποτε, εὐδ' ἔχει κίμνιαν σχέσιν μὲ τὰ πραγματευόμενα εἰς αὐτὰς ὑποκείμενα. Ο Nicole εἰς τὴν Λατινικὴν μετάφρασίν του τὰς ἐπέγραψεν ἀρμεδιώτατα *Litteras de morali et politicâ Jesuitarum disciplinâ*. Ἐπροτίμησα δὲ τὴν ὄνομασίαν, μὲ τὴν ὁποίαν τὰς ἀνέφερα, μόνον διὰ τὸ συντομώτερον.

Σελ. λδ' σίχ. 11, Πάντοτε ὑπερτερεῖ εἰς σαφύνειαν, κ. τ. λ.] Κατὰ τὸν Ἀρνάιδον, ὁ Καρτέσιος ἔχει τὴν εὐκρίνειαν, ὅσην οἱ ἄλλοι σύγχροισιν εἰς τὰ νοήματα (*Logique*, 1.er disc., p. xxiv). *Rationis ordinem tenet, λέγει ὁ Υέτιος, et connexionem rerum; in summâ copiâ brevis est; in summâ brevitatē et subtilitatē dilucidus: Quibus postremis laudibus eum vel veterum, vel recentiorum philosophorum æquiparat nemo* (*Censur. Philos. cartes.*, p. 158). Ο Λώκιος εἶχε συλλάβει ἀντιπάθειαν πρὸς τὴν φιλοσοφίαν ἐξ αἰτίας τῆς σχολαστικῆς φιλαρίας, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἀναγκασθῆ ν' ἀκούῃ εἰς τὸ σχολεῖον. Ἀλλ' ἀφ' οὗ ἀνίγνωσε τὰ συγγράμματα τοῦ Καρτεσίου, ἡ ἀπεστροφή του μετεβλήθη εἰς ἀγάπην, καὶ ὁ ζῆλος του πρὸς τὰς ἄλλας ἐπιστήμας, καὶ μάλιστα πρὸς τὴν ἰατρικὴν, ἐγίνετο πολὺ σφοδρότερος. Καὶ μ' ὅλον ὅτι δὲν ἀπεδέχετο εἰς τὸ Γάλλου φιλοσόφου διγμάτα, τὸν ἐπροτιμοῦσεν ὁμοῦς ἀπ' ὅλους διὰ τὴν μεγάλην του σαφύνειαν. Ο δὲ Μαλεβράγγιος, ἀναγινώσκων κατὰ πρῶτον τὸν *Περὶ ἀνθρώπου Λόγον* τοῦ Καρτεσίου, ἐκυριεύθη ἀπὸ παλμοῦς καρδίας τὸσον βιαίους, ὥστε πολλάκις ἠναγκάσθη νὰ διακόψῃ τὴν μελέτην. Ἀπὸ τὸν καιρὸν τοῦ Πλάτωνος, κἀνεὸς ἄλλου μεταφυσικοῦ συγγράμματα δὲν ἐπροξένησαν ἴσως τοιαῦτα ἀποτελέσματα.

Σελ. λε', σίχ. 19, ἀγριώτατος . . . Βόετος]. Ἐκλατινίζεται Voetius, διότι ἡ κατάληξις εἰς *ius* εἶναι κοινοτέρα εἰς τὰ ἰουμαϊκὰ ὀνόματα. Δὲν ἤξεύρω ὅμως διατί τὸν ἐγράψαν τινὲς εἰς τὴν

γλωσσάν μας Βοήθειον, μελώνοντες ἐν ἀπὸ τὰ ἐνδοξότερα καὶ σιδη-
σμιώτερα τῶν ἀρχαίων ὀνομάτων. Ἐπίσης ἀγνοῶ διατί τὸ *Renatus*
ἐξελληνίσθη Ρηνάριος, κ. τ. λ.

Σελ. λζ', σίγ. 23, Ἐξέδωκε . . . τὸ ὄνομα τινὸς νέου διδασκάλου] τοῦ *Martin Schook*. Ὁ λιβελλος ἐπιγράφεται *Philosophia cartesiana, sive admiranda methodus novæ philosophiæ Renati Descartes*.

Σελ. μ', σίγ. 7, Ἐξέδωκε . . . τὸ μέγα τοῦ σύγγραμ-
μα . . . νὰ ἐκδικηθῆ τὸς ἐχθροὺς τοῦ] Αἰνίττεται ὁ
Συγγραφεὺς τῆς *Ἀρχῆς Φιλοσοφίας* (*Principia philoso-
phicæ*). Ἦτον δὲ ἡ τριακὴ ἐκδίκησις ἀξία τοῦ εἰπόντος,
« Ὅταν τις μὲ ὑβρίζη, προσπαθῶ νὰ ὑψώσω τὸ πνευμά μου τόσον,
ὥστε νὰ μὴ με φθάσῃ ἡ ὕβρις ». Μόνον τὸ ἀπόφθεγμα τοῦτο ἦτον
ἀρχετὸν νὰ δείξῃ πόσον ὁ Καρτέσιος ἦτον ἐλεύθερος ἀπὸ μνησικακίαν,
καὶ « πρὸς τοὺς χαλεπήναντας καὶ πλημμελήσαντας εὐανακλήτως καὶ
« εὐδιαλλάκτως, ἐπειδὴν τάχις αὐτοὶ ἐπανελθεῖν ἐθελήσωσι, δια-
κείμενος (Μέρκ. Λυτωνίν. Α, ζ',) ». Ἀλλ' αἱ πράξεις τοῦ μαρτυ-
ροῦσι τὴν διαθέσιν ταυτην ἀκόμη ἐναργέστερα. Δὲν ἐχρειάζετο ἴσως
πολλὴ μεγαλοψυχία διὰ νὰ φιλιωθῆ μὲ τὸν Γασσένδον· μέγιστον ὅμως
ἦτον νὰ σέβῃ, πειθόμενος εἰς τὰς παρακινήσεις τῶν φίλων τοῦ, νὰ
διαλλαχθῆ καὶ μὲ τὸν Ροβερβάλον, καὶ μὲ αὐτὸν ἀκόμη τὸν Βόετον.
Ἀλλ' ὁ μὲν πρῶτος, ὅταν συνευρέθη μὲ τὸν Καρτέσιον, ἄρχισε νὰ
φιλονεικῆ περὶ τοῦ κενοῦ, καὶ τόσον ἀναψε, λέγει ὁ *Brucker*, ὥστε
σχεδὸν ἐξερνεῦσε φλόγας κατὰ τοῦ φιλοσόφου, κ' ἐζητοῦσε παντοιοτρό-
πως πρόφασιν νὰ τὸν δαγκάσῃ: *nisi in congressu virorum
doctorum, de vacuo ad motum necessario disputanti ma-
thematico (sc. Robervalio) adeò ebullisset sanguis, ut totus
igne accensus, non nisi flammam contra Cartesium evomeret,
omnemque occasionem eum mordendi anxie perquireret*
(*Histor. Critic. tom. V, p. 241*). Ὁ δὲ ἥρωσ Βόετος, λαμπρῶς
θριαμβεύων, ἀπέρριψε πᾶσαν διαλλαγὴν, καὶ ὑπεσχέθη νὰ καιροφυ-
λακτῆσῃ διὰ νὰ ἐξακολουθήσῃ τοὺς ἄθλους τοῦ (*Αὐτόθ.*, σελ. 237).
Παρομοίως ὁ δούξ τῆς Φερράρας, ἀφ' οὗ μὲ τὰς τυραννίας τοῦ ἔφερεν
εἰς παραφροσύνην τὸν Τάσσον, δὲν ἠθέλησε νὰ τὸν συγχωρήσῃ.
Τόσον ἀληθὲς εἶναι ὅτι οἱ περισσότεροι γίνονται ἄσπονδοὶ ἐχθροὶ
ἐκείνων, τοὺς ὁποίους ἐκακοποίησαν.

Αὐτόθ., σίγ. 21, Τοὺς θεολόγους τοῦ Βαταυικοῦ
Λουγδούρου] Πιθανολογοῦσι τινὲς ὅτι εἶχαν κινηθῆ κρυφίως ἀπὸ
τὰς σκευωρίας τοῦ Βόετου. Δὲν ἔφθασαν ὁμως τὴν κακίαν τοῦ, καὶ
τὰ ὀνόματ' αὐτῶν δὲν εἶναι διαβόητα ὡς τὸ ἐδικόν του. Ἴσως δὲ
γίβελαν μείνη πάντῃ ἀγνώστοι, ἂν δὲν εἶχαν δυσφημισθῆ μὲ τὴν

καταδρομὴν των κατὰ τοῦ Καρτεσίου. Ο ἕνας ὠνομαζέτο Ιάκωβος Ρεύιες, καὶ ὁ ἄλλος Ιάκωβος Τριγλάνδιος.

Σελ. μγ', σίχ. 20, Δεξιόταται καὶ ἀκριβέσταται ἐκτιμήσεις τῆς μεταφυσικῆς τοῦ Καρτεσίου] Τραπῦται εἶναι ἀληθῶς αἱ κρίσεις τοῦ Δυγ. Στευάρτου, καὶ δὲν ἀμφιβόληται ὅτι ὁ Συγγραφεὺς ἤθελε δώσει εἰς αὐτὰς τὰ πρωτεῖα, ἂν εἶχαν ἔτι, ὅταν ἔγραφε (1814). Τὰ δύο τοῦ Βολταίρου ἄρθρα (Cartésianisme καὶ Ame, sect. III) δὲν μὲ φαίνονται, ὁμολογῶ, ἄξια τόσων ἐπαινῶν. Τὸ πρῶτον εἶναι ξηρὰ ἀπαρίθμησις τῶν σφαλμάτων τοῦ Καρτεσίου, εἰς 27 βραχύτατα κεφάλαια συνισταμένη, ἀπὸ τὰ ὅποια τῆ ἀναφέρονται εἰς τὴν φυσικὴν, 6 εἰς τὴν φυσικολογίαν, καὶ δύο μόνον (το κέ καὶ κζ') εἰς τὴν μεταφυσικὴν. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἀπλῶς εἰρωνεῖα (περὶ τοῦ κωναρίου). τὸ δὲ τελευταῖον, κατὰ κρίσιν τῆς περὶ ζώων δόξης. Γενικῶς δὲ περὶ τοῦ Καρτεσίου λέγει ταῦτα: *il ne substitua qu' un chaos au chaos d' Aristote.* *Par - la il retarda de plus de cinquante ans les progrès de l' esprit humain !!* Τὸ δὲ ἄλλο ἄρθρον δὲν εἶναι οὔτε διηλεκτικώτερον, οὔτε δικαιοτέρων. Εἰς αὐτὸ (Sect. VIII) συγκαταλέγει τὸν Καρτέσιον καὶ τὸν Μαλεβράγγιον μὲ τὸν Πλάτωνα καὶ τὸν Ἀριστοτέλην πλὴν τοῦτο δὲν εἶναι τιμὴ διότι κατ' αὐτὸν οἱ δύο τελευταῖοι δὲν ἦσαν παρὰ τυφλοὶ τυφλοῦς ἐδηγοῦντες, καὶ διδάσκαλοι πλάνης (*maitres d' erreur*). Τὸ πρὸς τοὺς μεγαλοφυεῖς ἄνδρας σέβας, ὅταν μεταβάλλεται εἰς ἄλογον λατρείαν, γίνεται ἀναμφιβόλως βλαβερὸν καὶ ἀξιοκατάκριτον· δὲν ἤξεύρω ὅμως ἂν δὲν ἦναι συγγνωστότερον παρὰ τὴν τόσην ἀγνωμοσύνην καὶ προπέτειαν. Ο φιλόσοφος κατὰ τοῦτο διάφέρει εἰς τὰς κρίσεις του, ὅτι κρατεῖ τὸ μέσον, καὶ ἀποφεύγει τὴν μίαν καὶ τὴν ἄλλην ὑπερβολὴν. Εἶδεν ἀνωτέρω ὁ ἀναγνώστης τὸν ἀληθῶς φιλοσοφικὸν τρόπον τοῦ Δαλεμβέρτου. Παρόμοιος εἶναι καὶ ὁ τῶν συγγραφέων τοῦ παρόντος βίου, καὶ ἡ κατ' αὐτοὺς ὑποτύπωσις τῆς Καρτεσιανῆς φιλοσοφίας μὲ φαίνεται πολὺ προτιμωτέρα παρὰ τὰ σημειωθέντα ἄρθρα τοῦ Βολταίρου. Ἰθαλ. ἀναφέρει ἐδῶ καὶ τινὰς κρίσεις τοῦ Στευάρτου, ἂν δὲν ἐσκοπούσα νὰ μεταφράσω τὴν ἀξιολογὴν ἰσχυρίαν, εἰς τὴν ὁποῖαν εὐρίσκονται.

Σελ. μδ', σίχ. 5, *Εκ μεταφράσεως τοῦ Δούκος de Luynes*] Ο Καρτέσιος ἐπεθεώρησε τὴν μετάφρασιν ταύτην, καθὼς καὶ τὴν τῶν ἐνστάσεων κ. τ. λ., τὴν ἐξεργασθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Clerselier.

Αντὸθ. . σίχ. 14, *Αἰσημειώσεις . . .* τοῦ Ποῖσσῶνος] Κατὰ τὸν τελευταῖον ἐκδότην A. A. Renouard, ὁ Πατ. Ποῖσσῶν ἀλλάξεν εἰς πολλὰ μέρη, καὶ διώρθωσεν ἀναρμύτως τὸ κείμενον τοῦ περὶ Μεθόδου Λόγου· αὐτὸς δὲ τὸ ἀπεκατέστησεν εἰς

τὴν ἀρχικὴν του καθαρότητα, παραβαλὼν μὲ ἀκρίβειαν τὰς πρώτας ἐκδόσεις τὰς τυπωθείσας εἰς τὴν Γαλίαν καὶ ἄλλοῦ. Ταύτην τοῦ Renouard τὴν ἐκδοσιν (ἐν Παρισίοις, 1824, εἰς 18.ον) μετεχειρίσθη εἰς τὴν μετάρρξιν μου. Εἰς αὐτὴν περιέχονται μόνον ὅσα μετέφρασα, καὶ σύντομος τοῦ Καρτεσίου βίος ὑπὸ A. A. Michelot. Μετεφράσθη δὲ ὁ περὶ Μεθόδου Λόγος μὲ τὴν Διοσκουρίαν κ. τ. λ., εἰς τὴν Λατινικὴν γλῶσσαν ἀπὸ τὸν διδάσκαλον de Courcelles, καὶ ἐξεδόθη τὸ 1844 ἐν Λουβρῶν τῶν Παρισίων εἰς 4.ον μ' ἐπιγραφὴν Specimen philosophiae, sive Dissertatio de Methodo etc. Ο Καρτεσιὸς ἐπιθεώρητιν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους τὴν μετάρρξιν ταύτην, ὡς δίκαιος ἔχει τὸσον κέρως, ὅσον καὶ τὸ πρῶτον τυπών.

Ἀπὸ γράμμα φίλου διατρίβοντος εἰς Παρισίους μενηχίω ὅτι ὁ περίφημος διδάσκαλος Cousin ἐπεχείρησε νέαν ἐκδοσιν τῶν συγγράμματων τοῦ Καρτεσίου. Δι' ἄλλειψιν φιλολογικῶν ἐρημερίδων μὲ εἶναι κατὰ δύστυχον ἰδύναιτον νὰ δώσω εἰς τοὺς Ἑλληνας λεπτομερεστέρην εἰδήσιν τῆς ἐκδόσεως ταύτης· πλὴν τὸ ὄνομα τοῦ ἐκδοτοῦ ἐγγυᾶται ἰκανῶς τὴν ἀξίαν της.

Σελ. 1, στίχ. 3, Δέν . . . ἐπιθυμοῦν περισσότερον ἀπ' ὅσον ἔχουν.] Εἶπε καὶ ὁ Charon ὅτι « τὸ ὠρσιότερον χάρισμα, τὸ ὅποιον ἔκκαμιν ὁ Θεὸς εἰς τοὺς ἀνθρώπους, εἶναι ἡ κρίσις. Διότι καθὲς εὐχαριστεῖται εἰς τὴν ἐδικήν του, καὶ νομίζει ὅτι ἔχει ἀρεστήν. » Πλὴν ἀκολουθεῖ ἄρα γε ἐκ τούτου ὅτι ἡ δύναμις αὕτη εἶναι ἴση εἰς ὅλους; Ἡ πρακτικὴ καὶ ἡ παιδεία δεικνύουν ὅτι μεταξὺ ἀνθρώπων τραπεζάντων καὶ παιδευθέντων μετὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ εἰς τὰς αὐτὰς περιστάσεις, σπάνιον εἶναι δύο καὶ νὰ ὁμοιάσουν ἐντελῶς εἰς τὰς ἕξεις. Κάνεις δὲν ἤμπορεῖ ν' ἀρνηθῆ τὴν μεγίστην τῆς μεθόδου ῥοπήν· δέν πρέπει ὅμως ν' ἀποδιδεταί τὸ πᾶν εἰς αὐτήν· διότι « ἀρχὴ πάντων ἡ φύσις. » ἡ δὲ παιδεία καὶ ἡ ὀρθὴ μέθοδος ἀναπτύσσουν καὶ αὐξάνουν τὰς δυνάμεις ἐκκίστου ἀνθρώπου μὲ τὴν ἐκ φύσεως ἀφορμὴν καὶ χορηγίαν. -- Ὅλοι συναισθάνονται, ὡς φαίνεται, τὴν ὑπεροχὴν τῆς κρίσεως πρὸς τὰς ἄλλας δυνάμεις, καὶ διὰ τὴν φυσικὴν εἰς ὅλους φιλαυτίαν κάνεις δὲν ὑπορί. νὰ στοχασθῆ ὅτι εἶναι ἄκριτος, ἢ μωρός. Τοιοῦτος εἶναι, νομίζω, ὁ ἀληθὴς λόγος τῆς κοινῆς πληροφορίας.

Αὐτόθ. στίχ. 11, διαφόρως θεωροῦντες τὰ αὐτὰ πράγματα κατανοοῦμεν εἰς ἀνόμοια συμπεράσματα.] Πλησιέστερον εἰς τὴν ἀξίαν τοῦ πρωτοτύπου ἤθελεν εἶναι, ἂν ἐμετάφραζα οὕτως· « Ὅσα γινώσκουμεν « τὰς νοήσεις ἡμῶν κατὰ διαφόρους τρόπους, καὶ δέν θεωροῦμεν « τὰ αὐτὰ πράγματα. » Πλὴν ἐπροτίμησα ν' ἀπομακρυνθῶ ὅπως ἀπὸ τὸ γράμμα, διὰ νὰ ἐξηγήσω σαφέστερα (ὡς νομίζω) τὰ πνεῦμα.

μα. Η ἐξῆς περιχοπὴ τοῦ Destutt — Tracy (Logique, p. 195)
 μὲ φαίνεται χρήσιμος ἀνάπτυξις τοῦ ἀνωτέρου λογικοῦ αξιώματος.
 α Ὅταν ἔχοντες παρούσας εἰς τὸν νῦν δύο ιδέας κρίνωμεν ὅτι ἡ
 μία περιέχει τὴν ἄλλην, ἢ μὲ ἄλλας λέξεις, ὅτι ἡ λεγόμενη κα-
 τὰ τὴν γόρημα εἶναι ἐν ἀπὸ τὰ συστατικά τῆς λεγομένης ὑποκει-
 μένου, ἀναμφιβόλως ἢ κρίσις ἀληθεύει, καὶ λέγω μάλιστα ὅτι
 εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴν ἀληθεύῃ

« Τῷ ὄντι, ὁ κρίνων ὅτι ιδέα τις εἶναι μεταξύ τῶν συστατικῶν ἄλ-
 λης, βλέπει, ἢ αἰσθάνεται τὴν πρώτην εἰς τὴν δευτέραν. Ἀλλ' ἐπειδὴ
 μόνον εἰς τὸν νῦν μας ὑπάρχουσιν αἱ ιδέαι, καὶ δὲν εἶναι ἄλλο
 παρ' ὅτι συναισθανόμεθα, πάντοτε καὶ ἐξ ἀνάγκης εἶναι τοιαῦται, ὅ-
 ποίας τὰς αἰσθανόμεθα καὶ λοιπὸν μία ιδέα περιέχει ὄντως ἄλλην
 ἐπὶ ὅταν κρίνωμεν οὕτως, διότι καὶ μόνον οὕτως κρίνεμεν.
 α Διὰ τοῦτο ἐρῶς λέγεται ὅτι δύο ἄνθρωποι ἔχοντες ἀκριβῶς
 δύο καὶ τὰς αὐτὰς ιδέας, πάντοτε καὶ ἐξ ἀνάγκης τὰς κρίνουσιν
 ἀπαράλλάκτως. Ἀν ὁ πρῶτος κρίνῃ ὅτι ἡ μία περιέχει τὴν ἄλλην,
 ἐν ᾧ ὁ δεύτερος κρίνει ὅτι δὲν τὴν περιέχει, τότε εἰς τὴν ιδέαν,
 τὴν οὖσαν ὑποκείμενον τῆς κρίσεως τοῦ πρώτου, περιλαμβάνεται
 ἀληθῶς ἐν συστατικὸν περισσώτερον, καὶ ἀκολουθῶς αὐτὸς δὲν ἔχει
 ἀκριβῶς τὴν αὐτὴν ιδέαν μὲ τὸν δεύτερον.

« Διὰ τοῦτο ὁμοίως ἀληθεύει ὅτι δύο ἄνθρωποι ἐννοοῦντες ἐντελέ-
 σατα ἕνα τὸν ἄλλον, εἶναι πάντοτε σύμφωνοι ὅταν δὲ φιλονει-
 κῶσι, νομίζουσι μὲν ὅτι ἐννοοῦνται, τῷ ὄντι ὁμοίως δὲν καταλαμβά-
 νονται ἐντελῶς. Διότι ἀφ' οὗ τὴν ιδέαν, τὴν ὅποιαν νομίζουσι τὴν
 αὐτὴν, φθάσουσι νὰ τὴν ἐξηγήσουσι ὁ ἕνας εἰς τὸν ἄλλον μὲ τοιοῦτον
 τρόπον, ὥστε νὰ περιέχῃ καὶ διὰ τοῦς δύο τὰ αὐτὰ συστατικά,
 πάντοτε καὶ ἐξ ἀνάγκης κρίνουσι περὶ αὐτῆς ἀπαράλλακτα. »

Σελ. 6. σίχ. 13 τῶν μυθιστορικῶν μας ἥρώων] des
 paladins de nos romans. Ἀν καὶ τῶν μυθιστορικῶν παλαιῶν
 ἥρώων ὁ βίος ὁμοιάζῃ ἀρκετὰ μὲ τὸν βίον τῶν ἀπὸ τοῦς νεωτέ-
 ρους μυθιστορικῶν, ἔχει ὁμοίως καὶ διαφορὰς, μάλιστα κατὰ τὴν
 γυναικωσέβειαν. Διὰ τοῦτο ἤθελα προτιμήσει νὰ δεχθῶ τὴν λέξιν
 Παλαδῖνος ὡς ἱστορικὴν, ἂν τὰ τῶν Παλαδίνων ἦσαν εἰς ἡμᾶς
 γνωστότερα.

Σελ. 16, σίχ. 1, κατὰ τὴν τέχνην τοῦ Λουλλίου] Ἰδ. τὴν Σύνθε-
 ψιν τῆς ἱστορ. τῆς Φιλοσοφ. τοῦ Τεννεμάννου, σελ. 167.

Αὐτόθ. στ. 3 κάτωθ., Δηλαδή, ν' ἀποφεύγω, κ. π. λ]
 Τὸ μέρος τοῦτο τοῦ κανόνος εἶναι πολὺ ἀκριβέστερα ἑρμηνευμένον
 εἰς τὴν Λατινικὴν μετάφρασιν, τῆς ὅποιας δὲν γνωρίζω εἰμὴ τὰς
 περιχοπὰς τὰς ἀναφερομένας ἀπὸ τὸν Brucker καὶ τὸν Tenne-

mann· έχει δὲ οὕτως· ut omnem præcipitantiam atque anticipationem in iudicando diligentissime vitarem, nihilque amplius conclusione complecterer, etc. ἤγουν, ν' ἀποφεύγω ἐπιμελῶς πᾶσαν προπέτειαν καὶ πρόληψιν εἰς τὰς κρίσεις, καὶ νὰ μὴ περιλαμβάνω τίποτε περισσώτερον εἰς τὰ συμπεράσματα μου, παρ' ὅτι, κ. τ. λ.

Σελ. 24, στίχ. 2, τοὺς στοχασμούς μας] Ἦθελα γράψῃ τὰς ἐπισημώσεις καὶ ἐδῶ καὶ εἰς ἄλλα δύο μέρη τοῦ παρόντος παραγράφου, ἂν δὲν μ' ἐφαίνετο προκριτώτερον ν' ἀκολουθήσω πιστὰ τὴν φιλοσοφικὴν γλώσσαν τοῦ Συγγραφέως. Ἰδ. τὰ σημειωθέντα εἰς τὴν 31 σελ.

Σελ. 29, στίχ. τελευτ. Ὡς ἂν εἰς ἐρημίαν ἄζατον] Ἐνθυμασίως περιγράφει ὁ Καρτέσιος τὴν φιλοσοφικὴν ἐν Ολλανδίᾳ ζωὴν του εἰς τὴν πρὸς τὸν Balzac ἐπιστολὴν (15 Μαΐου, 1631). Εἰς αὐτὴν μάλιστα φαίνεται ὅτι « Οὐδαμῶς οὔτε ἡτυχιώτερον, οὔτε ἄπραγμονέστερον ἄνθρωπος ἀναχωρεῖ, ἢ εἰς τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν. »

Σελ. 31, στίχ. 4, φρονῶ, ἄρα ὑπάρχω] Μετεχειρίσθη ἐδῶ τὸ φρονῶ ἀντὶ τοῦ συνηθεστέρου Νοῶ, διότι ἐκεῖνο συνάπτεται καλλίτερα μὲ τὸ προηγούμενον. Εἶναι γνωστὸν ὅτι εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλώσσαν συνωνυμοῦσι πολλάκις, καθὼς καὶ τὰ ὀνόματα Νοῦς καὶ Φρόνησις (ἰδ. Κοραῆ σημ. εἰς τὰ Ἀριστοτέλ. Πολιτικ., σελ. 262). Ἀλαμβάνει δὲ ὁ Καρτέσιος τὸ Νοῶ εἰς πολλὰ ἐκτεταμένην σημασίαν, καὶ φανερόν ἐστι δι' αὐτοῦ ὅλας τὰς ἀλλοιώσεις, ὅσαι γίνονται εἰς ἡμᾶς μὲ συνείδησιν, οἷον ἐννοίας, θελήσεις, φαντασίας ἐπι δὲ καὶ αἰσθήματα. Cogitationis nomine intelligo ista omnia, quæ nobis consciis in nobis fiunt, quatenus eorum in nobis conscientia est. Atque ita non modo intelligere, velle, imaginari, sed etiam sentire idem est hic quod cogitare (Princip. philosoph. I, 9). Ἀτελεύτητον ἤθελεν εἶναι νὰ ἱστορήσῃ τις ὅσα ἐρρέθησαν ὑπὲρ τοῦ Καρτεσιανοῦ ἐνθυμήματος, ἢ κατ' αὐτοῦ. Τὰ ἐξῆς ὀλίγα εἶναι καὶ τὰ οὐσιωδέστατα. « Ο Γασσένδος (λέγει ὁ Buhle) ἐδεινότερος ἀπὸ τοὺς ἀνταγωνιστὰς τοῦ Καρτεσίου, παρωδήσῃ τὸ ἐνθύμημα τούτου, λέγων « Περιπαίζομαι ἄρα ὑπάρχω (ludificor, ergo sum). » Αὐτὸς ἐνόμιζε τὸ συμπεράσμα νόθεν εἶναι ὁμῶς ἀκόλουθον. Ἐῶ ὄντι, πρὶν με περιπαίξῃ τις, πρέπει νὰ ὑπάρχω ἡμπερῶ λοιπὸν νὰ συναῶ τὸ δεύτερον ἀπὸ τὸ πρῶτον, καὶ τὸ « περιπαίζομαι, ἄρα ὑπάρχω » ἀντιστοιχεῖ ἐντελέστατα μὲ τὸ, Νοῶ, ἄρα ὑπάρχω. Ἄλλοι δὲ ἐμέμφθησαν τὸν τρόπον τοῦ ἐνθυμήματος, ὡς διάλληλον, ἐπειδὴ ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ « εἶμαι νοῶν, ἄρα εἶμαι » Ἀλλὰ τούτο ἦτον ἄφραστον. Ο Καρτέσιος ἐξήτει

μίαν πρώτην ἀρχήν, καὶ δια νὰ τὴν εὐρη, φυσικὸν ἦτον νὰ ἀναδρά-
μῃ ἕως εἰς τὴν ἰδίαν τοῦ ὑπαρξίν. Χωρὶς ταιούτων σχεπὸν, γελοῖον
ἐξάπαντος ἤθελεν εἶναι νὰ κάμῃ τόσον κόπον ὁ φιλόσοφος διὰ ν' ἀπο-
δειξῇ ὅτι ὑπάρχει. Αὐτὸς ἐθεωροῦσε τὴν ὑπαρξίν τοῦ ὡς πράγμα βέ-
βαιον· ἀλλὰ πῶς ἐφθάνεν εἰς τὴν γνῶσιν τούτου τοῦ πράγματος;
Διὰ τῆς νεύσεως. Ὄθεν ᾤριζε τὴν νόησιν πρῶτον γνῶρισμα τῆς ὑπάρ-
ξεως τοῦ, καὶ ἀρχὴν ἐναργῆ πάσης γνῶσεως. Ἡ πρότασις αὐτοῦ
δὲν διαφέρει καθ' αὐτὸ ἀπὸ τὸ πολυθρύλλητον ἀξίωμα τοῦ Φίχτη τὸ
« Ἐγὼ εἶμαι ἐγώ, καὶ ἐγὼ θέτω ἑμαυτὸν. » Τὸ « ἐγὼ εἶμαι ἐγώ »
εἶναι κρίσις, καὶ ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ « ἐγὼ κρίνω, ἢ νεῶ, καὶ θέτω
ἑμαυτὸν διὰ τῆς νεύσεως » ἤγουν « Νεῶ, ἄρα ὑπάρχω. » Ἡ δια-
φορὰ τὴν ἐποῖαν ἰσχυρίζετο νὰ δεῖξῃ ὁ Φίχτης μεταξύ τῆς ἰδίας
αὐτοῦ ἀρχῆς καὶ τῆς τοῦ Καρτεσίου, εἶναι καθαρὰ λεπτολογία. Μό-
νον ἀνέπτυξεν αὐτὸς τὴν πρότασιν τοῦ μὲ περισσοτέραν ἀκολουθίαν παρὰ
ὁ Καρτεσιος (*Hist. de la philos. modern.*, t. 3°, p. 10, 164). —
Ἀντὶ τοῦ Καρτεσιανοῦ ἐνθυμητικῶς ἰ *Maine — Biran* ἔλαβε τὸ ἐξῆς·
« Λιθάνεμαι ἢ καταλαμβάνω ἑμαυτὸν αἰτίαν ἐλεύθερον· εἶμαι λοιπὸν αἰτι-
ον. » Ἀλλὰ τὸ Νεῶ συνεμφαίνει ἐνέργειαν, θέλησιν, αἰτίαν. Δὲν διώρθωσε
λοιπὸν, ἀλλὰ μόνον διεσάφισεν ἐρηθεῖς μεταφυσικῶς τὴν πρότασιν τοῦ Καρ-
τεσίου (*Massias, Rapport de la nature à l'homme*, etc.
t. 2e, p. 280).

Αὐτῶδ. στίχ. 21, ἡ ἐ α υ τ ὅ τ η ς μ ο υ] Μὲ τὴν λέξιν ταύτην, τὴν
ἐποῖαν μεταχειρίζεται ὁ Πρίκλος (εἰς τὴν Πλάτων. θεολογ., σελ.
328), ἐξήγησα τὸ μοί. Ἀλλοι, κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν ἀλλογενῶν,
μετεσχημάτισαν τὴν ἀντωνυμίαν Ἐγὼ εἰς οὐσιαστικὸν ὄνομα· οἷον
« Ἐάν ἡ φιλοσοφία εἶναι γόνος καὶ τέκνον ἀγλαῶν τοῦ Ἐγὼ, ἀναγκασίως
τὸ Ἐγὼ πρέπει νὰ εἶναι Ἀρχὴ καὶ πατὴρ καὶ δημιουργὸς ἐκείνης. »

Σελ. 35, στ. 12, Αἰ ἰ δ έ α ι Θε ο ῦ καὶ ψυχῆ ς δ έ ν
αἰ σ ἦ λ θ α ν πο τ έ δ ι α τ ῆ ς αἰ σ θ ῆ σ ε ω ς] Ἐκ τούτου ὁμοῦ
δὲν ἀκολουθεῖ ὅτι εἶναι ἐμφυται. Διὰ νὰ ἦναι γνήσιον τοῦτο τὸ
συμπέρασμα, ἔπρεπε νὰ δειχθῇ ὅτι δὲν εἶναι κανὲν ἄλλο μέσον.
Διὰ τὴν αὐτὴν λόγον ἀπὸ τὴν ἀνυπαρξίαν τῶν ἐμφύτων ιδεῶν δὲν
ἔπεται ὅτι δλοιμας αἰ ιδέαι καὶ γνώσεις προέρχονται ἀπὸ μόνην
τὴν αἰσθησιν (ἢ τὰς ἐξωτερικὰς αἰσθήσεις).

Σελ. 36, στίχ. 7, Πίθην ἠξεύρομεν ὅτι αἰ κατ' ὄναρ ιδέαι
εἶναι ψευδέστεραι ἀπὸ τὰς ἄλλας, κ. τ. λ.] Αναφέρει ὁ Πλά-
των τὸ ἀμφισβήτημα τοῦτο ὡς συνηθέστατον εἰς τὸν καιρὸν τοῦ.
« Ὁ πολλὰκις σε εἶμαι ἀκηκεένχι ἐρωτῶντων, τί ἂν τις ἔχει τεκ-
μήριον ἀποδειξαι, εἴ τις ἔροιτο νῦν οὕτως ἐν τῷ παρόντι, πότερον
καθεύδομεν καὶ πάντα ἃ διανοούμεθα ὄνειρώττομεν, ἢ ἐγρηγόραμέν τε

καὶ ὕπαρ ἀλλήλοις διαλεγόμεθα (Θεαίτητ., σελ. 252, ἐκδ. Beck)υ.
 Ἰννορίζομεν δὲ τὴν ἀπάτην τῶν ὀνείρων κατὰ τὸν Λαλεμβέρτην, κα-
 ταλαμβάνοντες μετὰ τὸ ἐξήπνημα ὅτι ὄσα ἐφανταζόμεθα βλεπόμενα,
 ἐγγιζόμενα ἢ ἀκουόμενα, δὲν ἔχουν καμμίαν σχέσιν ἢ συνάφειαν
 εἴτε μὲ τὸν τοῦτον, ὅπου εἰρσεύμεθα, εἴτε μὲ ὄσα κατὰ τὴν μαθη-
 τυρίαν τῆς μνήμης, ἐπράξομεν προτερον. Διακρίνεται λοιπὸν ἡ ἐγρή-
 γορσις κτλ. τὸν ὕπνου διὰ τὴν συνακολουθίαν καὶ ἀλλολενέργειαν
 τῶν πράξεων μαζ. Ὅταν δὲ ἡ συνεχὴς αὐτῶν σειρά διακοπῆ ἀπὸ
 τὸν ὕπνου, γίνονται εὐκόλως τὰ περιηληθέντα ἀπ' αὐτὸν χάσματα
 (*Elém. de philosophie*, p. 56). Τὰ αὐτὰ καὶ ὁ Ancillon,
Essais philosophiques, t. 2e, p. 159.

Σελ. 43, στίχ. 20, Ὅταν μὲ τοῦτον τὸν τρόπον, κ.
 τ. λ.] « Εἰ δὴ τις ἐξ ἀρχῆς τὰ πράγματα φανόμενα βλέψειεν, ὡσπερ
 ἐν τῇ ἄλλοις καὶ ἐν τοῦτοις κάλλιστ' ἂν οὕτω θεωρήσειεν (*Αριστοτέλ.
 Παιδικ. Α, α*). » Κατὰ δυστυχίαν τοῦτο εἰς πολλὰ μᾶς εἶναι ἀ-
 δυνατον. ὅπου ὁμοίως γίνεται, δὲν κατορθώνεται ἀσφαλῶς παρὰ μὲ
 τὴν ἀνάλυτιν, ἥ. καθὼς αὐτὸς πάλιν λέγει, μὲ τὴν διαίρεσιν τοῦ
 συνθίτου μέχρι τῶν ἀσυνθέτων, καὶ ὄχι μὲ ὑποθέσεις.

Σελ. 51, στίχ. 16, κάποιον ἀνοιγμα] Τὸ ὀνομαζόμενον
 Βοτάκιον (*tron Botal*), καίμενον εἰς τὸν μεταξὺ τῶν ὠτων φραγμόν-
 λυτιθ., στίχ. 18, κάποιον ἀγωγὸν] Τὸν λεγόμενον ἀρ-
 τηριακὸν πόρον (*canal artériel*).

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ.

Ε ν Κ ε ρ κ ύ ρ α.

Ο Εξοχώτατος Λόρδ Μίγκς Αρμοστής ΙΠ. ΦΡΕΔΕΡΙΚΟΣ ΑΔΑΜ	6
Η Εὐγενεστάτη Λέδη ΑΔΑΜ	2
Ο Υψηλότετος Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ΙΠ. ΜΑΡΙΝΟΣ ΒΕΓΙΑΣ	4
Ο Εκλαμπρότατος Βουλευτῆς Βαρῶν Θεοτόκης	2
Ο Εκλαμπρότατος Βουλευτῆς Κόμης Δ. Φοσκάρδης	2
Ο Ενδεξ. Ραβ. Φάρες	1
Ο Εκλ. Αρχὼν τῆς Ἰονίου Ακαδημίας Κόμης Γουίλφορδ	10
Ο Εξοχώτατος Στρατηγὸς ΙΠ. Πάτριχ Ρίσε	4
Ο Εφορὸς τῆς Ακαδημίας Δ.ρ Ἰω. Καραντηνὸς	5
Ο Κύρ. Θεολογὸς Φαρμακίδης, Δ.ρ τῆς Θεολογίας	5
— Στυλιανὸς Σπαθῆς, Ἰατρὸς, Δ.ρ τῆς Βοτανικῆς	10
— Κωνσταντῖνος Ασιώπιος, Δ.ρ τῆς Φιλολογίας	5
Ο Βιβλιοθηκᾶριος τῆς Ακαδημίας Δ.ρ Παπαδόπουλος Βρετὸς	1
Ο Εὐγεν. Δημ. Αρλιώτης	1
— Δ.ρ Σ. Γαγγιάδης	1
— Κόμης Α. Θεοτόκης	1
— Κόμης Γ. Καπεδίστριας	1
— Π. Καππάδοκας	1
— Δ.ρ Κωνσ. Παλατιανὸς	2
— Δημήτριος Παλατιανὸς	6
— Βιάρης Πετριτῆς	1
— Πλάτων Πετρίδης	1
— Δ.ρ Μ. Τ. Πιέρης	1
— Σ. Σορδίνας	1
Ο Κύρ. Αλέξανδρος Βασιλᾶς	1
— Γεράσιμος Γουλημῆς	1
— Α. Δενδρινὸς	1
— Σπυρίδων Δήμας	1
— Νεόφυτος Δότος	2
— Σ. Καλοσγοῦρος	1
— Ἰώ. Κόνιαρης	1
— Ν. Κοντογούρης	1
— Ἰω. Κεσκινᾶς	1
— Βασίλειος Κούρτης	1
— Ἰω. Μαυρομάτης	1
— Αθανάσιος Πεσσαλεὺς	1
— Αριστομένης Σορδίνας	1

Ο Κύρ. Π. Σοφίος	1
— Γ. Χρυσοβέργης	1
M. ^r Benza, M. D.	1
M. ^r Cartwright	2
M. ^r Falconar	1
M. ^r Hunter	2
M. ^r W. H. Louis	2
M. ^r T. Louwides	1
S. ^r Vincenzo Nannucci	1
M. ^r John Palk, 32 th reg ^t	1
M. ^r Archibald Riddell	3
M. ^r Scott, M. D.	2
M. ^r G. O. Streatfield, L. ^t R. E.	2
M. ^r J. A. Toole	5
Rev. ^d G. Winnok, chaplain to the forces	5
M. ^r Amherst Wright, R. A.	1

Ε ν Ζ α κ ύ ν θ ω.

Ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Ζακύνθου Γαβριήλ	10
Ο Κύρ. Άγγελος Κυβετός, Αρχιερατικός Επίτροπος	2
— Νικολαΐος Κοκκίνης, Αρχιερατικός Μέγας Οικονόμος	3
— Νικόλαος Καντουνής, Αρχιερατικός Μέγας Σακελλάριος	1
— Βικέντιος Διέαθνης, Αρχιερατικός Μέγας Καρτοφύλαξ	1
— Στυλιανός Χαλκοματάς, Αρχιερατικός Πρωτοσύγγελλος	1
— Διονύσιος Στουπάθης, Αρχιερατικός Εξαρχος	1
— Γεώργιος Μάνεσης, Αρχιερατικός Αρχιμανδρίτης	2
— Ιωάννης Νομικός, Αρχιερατικός Σακελλίων	1
— Αναστάσιος Τζεταδίνης, Αρχιερατικός Πρωτέκδικος	1
— Γεώργιος Ξένος, Αρχιερατικός Διδάσκαλος	1
— Διονύσιος Φαρισαΐος, Αρχιερατικός Λογοθέτης	1
— Δημήτριος Κατζαούνης, Αρχιερατικός Καστρήνσιος	1
— Προκόπιος Ιερομόναχος Πατρηνός	1
— Δυστάσιος Γρόπας, Ιερεύς	1
— Σπυρίδων Ξένος Ταβουλάρης, Ιερεύς	1
— Μιχαήλ Καλακύρις, Ιερεύς	1
— Κωνσταντίνος Τζαγκαρουσιάνος, Ιερεύς	1
— Διονύσιος Μανδρικάρδης, Ιερεύς	2
— Αθανάσιος Καίρης, Ιεροδιάκονος, εξ Ανδρου	1
— Αθανάσιος Καμινάρης, Ιερομόναχος	2
— Κύριλλος Μοναχός ο Επίσκοπος	1

○ Κύρ. Σεραφείμ Θεριανός, Ηγούμενος Στρουβάδων	1
— Ευστάθιος Γαλάτης, Πρωτοσύγγελλος Ιεροκήρυξ	1
— Διονύσιος Κεντοράσης, Ιερεύς	1
— Γεώργιος Γκρούσκος, Ιερεύς	1
— Γεώργιος Καλογεράς, Ιερεύς	1
— Διονύσιος Λινάρδος, Ιερεύς	1
— Κωνσταντίνος Λεγεθέτης, Πρεσβύτερος	1
○ Εύγεν. Κόμης Διονύσιος Γώμας	1
— — — — — Κανδιδάκος Γώμας	1
— — — — — Ιοβέρτος Σολομός	2
— — — — — Δημήτριος Σούζης	1
— — — — — Ιωάννης Αώντζης	1
— — — — — Αντώνιος Κατευβάλης	1
— — — — — Διονύσιος Μανδρικάρδης	1
— — — — — Γεώργιος Λεγεθέτης	1
— — — — — Κωνσταντίνος Μαρτινέγγος	2
— — — — — Λύκτωρ Φραγκίσκος Καρβελιάς	1
— — — — — Μαρῖνος Δικίπουλος	1
— — — — — Μαρῖνος Σιγύρος	2
— — — — — Αλίσσος Κούρτζολας	2
— — — — — Ναδάλες Βολτέρρας	2
— — — — — Δημήτριος Πάσας	1
— — — — — Παύλος Γαίτας	1
○ Κύρ. Κωνστ. Στουπάθης, ἀναγνώστης	1
— Σπυρίδων Κεριατόπουλος, ἀναγ.	1
— Αναστάσιος Κόκλας, ἀναγ.	1
— Σπυρίδων Μίγγουλας, ἀναγ.	1
— Σπυρίδων Τζούκος, ἀναγ.	1
— Μιχαήλ Γιακουμέλος Δαρεῖος, ἀναγ.	1
— Σεφριανός Βορίσης, ἀναγ.	1
— Δημήτριος Πάνος, ἀναγ.	1
— Στυλιανός Κόκλας, ἀναγ.	1
— Παναγιώτης Βορρέως, ἀναγ.	1
— Ιωάννης Δράμεσης, ἀναγ.	1
— Νικόλαος Καπανάς	1
— Χρῖστος Σχινάς	2
— Γεραρδίνης Ιάκωβος	2
— Θεόφιλος Φραγκίπουλος	2
— Νικόλαος Νεμικός	2
— Δημήτριος Βιλκέτης	2

- Ο Κύρ. Ιωάννης Μερκίτης
 — Ναδάλες Γεωργίου Δομενεγίνη
 — Διονύσιος Κεφαληνός Νικολάου
 — Κωνσταντῖνος)
 — Ιωάννης) Σιγούρου Γερακάρη ἀδελφοὶ : !
 — Νικόλαος Καλικιᾶς
 — Κωνσταντῖνος Κλάδης
 — Αντώνιος Κανδακίτης τοῦ Κωνσταντῖνου
 — Δημήτριος Καρδελάς
 — Νικόλαος Αγγέλλου Μεταξᾶς
 — Δημήτριος Ιωάννου Δεονδαράκης
 — Παῦλος Ιωάννου Νομικοῦ
 — Εὐτύχιος Σωμερίτης
 — Διονύσιος Μοράκης
 — Δημήτριος Ψιμάρης
 — Διονύσιος Γιαλιᾶς
 — Εὐστάθιος Γεννηματᾶς τοῦ Στεφάνου
 — Ανδρέας Ιωάννου Βλάσσης
 — Παναγιώτης Ταβουλάρης
 — Πέτρος Σιγούρος
 — Αντώνιος Ταπίνης
 — Διονύσιος Λαμουλιάνος
 — Μαρίνος Νομικός
 — Σπυρίδων Κρωνδιρόπουλος
 — Αντώνιος Κυβετὸς Νικολάου
 — Δημήτριος Μελιγὸς
 — Χρῖστος Μπαγδατίλης
 — Χρῖστος Διακόπουλος
 — Γεώργιος Καρφέρης
 — Διονύσιος Γριπάρης
 — Ιωάννης Δομενεγίνης
 — Ιωάννης Γριπάρης
 — Αντώνιος Ρίφιος
 — Αντώνιος Πισκοπόπουλος
 — Βασίλειος Κρασᾶς
 — Διονύσιος Ρίφιος
 — Διονύσιος Μάτσης
 — Νικόλαος Ξένος
 — Ἀλέξανδρος Πουπλίκελας
 — Ιωάννης Δεβέρης

Ο Κύρ. Νικόλαος Χωριατόπουλος	1
— Γεώργιος Σκλαβουνάκης	1
— Μαρῖνος Δικόπουλος	1
— Διονύσιος Στραβεπόδης	1
— Σπυρίδων Μαρτελάος	1
— Αναστάσιος Γαμπριέλης	1
— Ιωάννης Βάρδας	1
— Αντώνιος Στραβεπόδης τοῦ Ιακώβου	1
— Κωνσταντῖνος Στράτης	1
— Διονύσιος Ζαυραδινός	1
— Νικόλαος Κερνανίτης	1
— Δημήτριος Μιχαλίτζης	1
— Ιωάννης Βεμβέρης	1
— Δημήτριος Βενόπουλος	1
— Αντώνιος Πελίτης τοῦ Παπα	1
— Γεώργιος	} Ιωάννου Χαλικιέπουλου
— Παναγιώτης	
— Παῦλος Βασιόπουλος τοῦ Αντωνίου	1
— Μάρκος Κοκκίνης τοῦ Παναγιώτου	1
— Κωνσταντῖνος Χαχαρόπουλος τοῦ Παναγιώτου	1
— Αλέξ. Αθανασίου Νικολάου	1
— Ιώσηπος Δαλυβίτης τοῦ Δημητρίου	1
— Διονύσιος Κοντομανόλης Γεωργίου	1
— Νικόλαος Σπαθῆς τοῦ Αντωνίου	1
— Γεώργιος Βερίχιος τοῦ Ιωάννου	1
— Αντώνιος Ιωάννου Παλαιολόγος	1
— Δημήτριος Μάρκου Μπότζαρης	1
— Ιωάννης Δημητρίου Τούντας	1
— Νικόλαος Θεοδώρου Δικόπουλος	1
— Δημήτριος Διονυσίου Καλλόνικος	1
— Σπυρίδων Μπαρευτζῆς τοῦ Παναγιώτου	1
— Δημήτριος Κωνσταντίνου Νεράντζης	2
— Σπυρίδων Διονυσίου Πελεκάσης	1
— Δημήτριος Μπισκάρδης τοῦ Νικολάου	1
— Αντώνιος Σιγοῦρος Ιωάννου	1
— Ιωάννης Σκουταριδῆς	1
— Ανδρέας Μηχανός Κοκκίνης	3

Ε ν Κ ε ρ α λ λ η ν ί α.

L. Colonel C. J. Napier, Resident, 5

Μ. ^ρ John Pitt Kennedy, I. ^α R. E.	2
Ο Ελλόγιμος διδάσκαλος Νεόφυτος Βάμβας	1
Ο Κύρ. Ιωάννης Χειδάς	1
— Μαρίνος Δωβέρδος	2
— Σπυρίδων Αννινος Καβαλιεράτος Ανδρέου	1
— Νικόλαος Πήλικας	1
— Γεράσιμος Αευκόκιλος	1
— Αναστάσιος Πήλικας	1
— Γεώργιος Καλλιγᾶς	1
— Βασίλειος Πανᾶς	1
— Γεράσιμος Σολομός	1
— Σπυρίδων Χωραφᾶς	1
— Σπυρίδων Μεταξᾶς	1
— Νικόλαος Κοργιαλένιος	1
— Διονύσιος Βέγιας	1
— Γεράσιμος Τζιτζέλης Κωνσταντίνου	1
— Α. Γεράσιμος Αννινος Καβαλιεράτος Ανδρέου	1
— Κωνσταντίνος Ιγκλέσης	1
— Γεράσιμος Θεόφιλος Θεοφίλου	1
— Νικόλαος Σδρίνιας	1
— Αναστάσιος Αννινος Ανδρέου	1
— Σπυρίδων Βέγιας Ιωάννου	1
— Παναγῆς Μεταξᾶς	1
— Σπυρίδων Λεφαράνας Αρχιδιάκονος	1
— Γρηγόριος Καμινάρης Ιερεδιάκονος	1
— Παναγῆς Βλάχος Ιερέυς	1

ΣΗΜ. Τὰ λοιπὰ ὀνόματα δὲν ἐπρόφθασαν.

Ε ν Ι θ ἄ κ η.

Ο Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Ιθάκης	3
Ο Κύρ. Δόκτωρ Στελιάνος Μαράτος	2
— Πάνος Πεταλᾶς Γεωργίου	1
— Γεράσιμος Γαλάτης Χριστοδούλου	1
— Αναστάσιος Πεταλᾶς Μαράτος Εὐσταθίου	1
— Μανουῆλ Ιερομόναχος ὁ τῆς Ακακίας Πεταλᾶς	1
— Γρηγόριος Ξανθόπουλος	1
— Δόκτωρ Θεοδόσιος Τζιλιάνης	2
— Γεώργιος Ζαβὸς Φιόρου	1
— Ανδρέας Μουσατεξούδης	1
— Γεράσιμος Λιβεράτος	1

Ο Κύρ. Λάμπρος Ζαβός	1
— Ευστάθιος Ζαμπέλης	1
— Βασίλειος Πεταλάς π. Κωνσταντίνου	6
— Νικόλαος Ζαβός	1
— Επαμινώνδας Βρετός	2
— Δημήτριος Μαχαλιώτης	4
— Ιωάννης Μαυροκορδάτος Γεωργίου	1
— Γεώργιος Ζαβός Ευσταθίου	1
— Σπυρίδων Νικολάου Βλασσόπουλος	1
— Γεώργιος Πήλλικας	1
— Ανδρέας Φωκάς Τζανετάτος Νικολάου	1
— Γηλέμαχος Παίζης Φωκά	1
— Παναγιώτης Κυπαρίσης	1
— Ιωάννης Καραβίας Γιανουτζος	1
— Στελιανός Πετρέπουλος Αχαρνανεύς	1
— Σπυρίδων Καραβίας Γρηγορίου	1
— Ιωάννης Γενοβέλης	1
— Ευστάθιος Δημητρίου Αλευράς	1
— Γρηγόριος Ιωάννου Πεταλάς	1
— Ζαφείρης Μαράτος	1
— Νικόλαος Ιωάννου Καραβίας	1
— Διαμάντης Ζαλογγίτης	1
— Γεράσιμος Γαλάτης Σπυρίδωνος	1
— Σπυρίδων Δεδομένιγος	1
— Δημήτριος Ιωάννου Τζανετόπουλος	1
— Ιωάννης Ζαβός Πέτρου	1
— Κωνσταντίνος Οικονόμος	1
— Τριαντάφυλλος Διδασκαλόπουλος	1
— Παναγιώτης Πεταλάς	1
— Ευστάθιος Πεταλάς Θεοδώρου	1
— Διονύσιος Μαχαλιώτης	1
— Παναγής Βλασσόπουλος	1
— Ιωάννης Μάρκου Δεσπότη	1
— Γεώργιος Γεωργόπουλος	1
— Δόκτωρ Καραβίας Ιωάννου	1
— Παναγιώτης Δημητρίου Ανάγνου	1
— Νικόλαος Παπα Θετταλομάγνης	1
— Ιωάννης Κεϊός	1
— Ιωαννανδρέας Βρετός	1
Θ Θεοφιλέστατος Εύδοκιάδος Γρηγόριος	1

Δόκτωρ Σπύρος Πήλλικας	1
Α) Κύρ. Αντώνιος Κασσιανός	1
— Βαγγέλης Καραβίας Γιανουῖτζος	1
— Κωνσταντῖνος Ζαμπέλης Γεωργίου	1
— Σπυρίδων Βλασσόπουλος Ιωάννου	1
— Θεόδωρος Βλασσόπουλος Φιλίππου	1

Ε Ν Κ Υ Θ Η Ρ Ο Ι Σ.

Ο Πανιερώτατος Αρχιεπίσκοπος Κυθέρων Προκόπιος	2
Ο Εὐγεν. Ιω. Μάκφελ Ἐπαρχος	2
— Σπυρίδων Βαλσαμάκης	2
Ο Κύρ. Ιω. Καλούτζης	2
— Αλέξανδρος Αριστεκλῆς	1
— Ιω. Κλάδος, Ἴατρος	2
— Μαρῖνος Κλάδος, Διδάσκαλος	1
— Μεθόδιος Ιωάννου Θεσσαλονικεὺς	2
— Γεώργιος Δεβούνης	1
— Εμμανουὴλ Ρενιέρης Κρής	1
— Ιωάννης Κασιμάτης	1
— Αντώνιος Νάζος ἐκ Τήνου	1
— Ιωάννης Σαγράδος	1
— Ιωάννης Μικέλης	1
— Δημήτριος Νέστωρ, Αρχιδιδάσκαλος τῆς σχολῆς	1
— Κυριακὸς Διομήδης χ. Νικολάου	1
— Κωνσταντῖνος Σεβαστόπουλος	1
— Γρηγόριος Αντωνιάδης	1
— Μιχαὴλ Ναύτης, Ἴατρος	1
— Παυλῆς Λάτρης	1

Ε Ν Μ Ε Σ Ο Λ Ο Γ Γ Ι Ω

Ο Κύρ. Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος	4
— Γεώργιος Πραϊδης	1
— Αλέξανδρος Νέγρης	1
— Μάγερ Ἴατρος	2
— Δ. Παύλου	1
— Ιωάννης Καψάλης	1
— Δημήτριος Αλεξιάδης	1
— Αλέξανδρος Πλατύκας	1
— Κωνσταντῖνος Γουλιμῆς	1
— Αποστόλης Τρικούπης	1

Ο Κύρ. Γεώργιος Παπαδόπουλος	1
— Αποστολής Ραζής	1
— Χαράλαμπος Ανδρέου	1
— Σπυρίδων Παιδάκος	2
— Κύριλλος, πρεσβύτερος Πρεσβυτέρου	1
— Νικολάος Κωνσ. Κασομούλη Κεζανίτης	1
— Δημήτριος Κωνσταντίνου Αθανασίου	1
— Παύλος Πατρίκιος	1
— Δημήτριος Φιλάρετος	1

ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΑΜΑΡΤΗΜΑΤΩΝ ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ.

ΣΕΛ. ζ', στίχ. 17, γρ. προσοχήν — ΣΕΛ. λβ', στίχ. 22, γρ. ὄπαδσι. — ΣΕΛ. λγ', στίχ. 19, γρ. Φιλόσοφος. — ΣΕΛ. λν', στίχ. 19, γρ. βιβλίου. ΣΕΛ. μδ', στίχ. 12, γρ. μέτεορες. — ΣΕΛ. ιο, στίχ. 6, γρ. εὐφρόσυνον — ΣΕΛ. ιβ, στίχ. 10, γρ. ἐν — ΣΕΛ. ιγ, στίχ. 13, γρ. παιδίον κάμη — ΣΕΛ. 32, στίχ. 9, γρ. τελειότερον — ΣΕΛ. 34, στίχ. 18, γρ. ἐννόησιν — στίχ. 21, γρ. ἐξάπαντος — ΣΕΛ. 35, στίχ. 10, γρ. νῶ, — στίχ. 21, γρ. πράγματες, — ΣΕΛ. 40, στίχ. 20, γρ. κλώσιν — στίχ. 26, γρ. ἀρίσκοντα — ΣΕΛ. 50, στίχ. 25, γρ. γληγορώτερα. — ΣΕΛ. 64, στίχ. 23, γρ. πρώην — ΣΕΛ. 67, στίχ. 27, γρ. πρὸς — ΣΕΛ. 69, στίχ. 5, γρ. ἔξιν — ΣΕΛ. 74, στίχ. 16, γρ. ἐπι — ΣΕΛ. 81, στίχ. 18, γρ. του — ΣΕΛ. 86, στίχ. 9, γρ. τοῦ — ΣΕΛ. 89, στίχ. 20, γρ. ὀλιγωτάτην — ΣΕΛ. 92, στίχ. 20, γρ. les Ie — ΣΕΛ. 94, στίχ. 5, γρ. ἰμφύτους — στίχ. 6, γρ. ἐνέργειαν —

Εἰς τὸν κατάλογον τῶν ἐν Κερκύρα συνδρομητῶν πρόσθετες :

L: Maclean	2
----------------------	---

